

BOV-BLADET

nr. 61 2026

Blomsterodlingens Vänner rf

STYRELSEN 2026

EVA-MARIA ANDERZÉN

Ordförande

Trädgårdsintresset vaknade på allvar i mogen ålder. Har en stor frontmannaträdgård i Sockenbacka, med frukträd, gamla perenner och ett växthus för gurkor och tomater.

ANDREA ÅBERG

Viceordförande

Merkonom och trädgårdsmästare. Stor pionentusiast med öga för andra vackra trädgårdsväxter och en hejare på tomater. Deltar i sammanställningen av BOV-kalendern.

MARINA KORKMAN

Visualist med livslångt

trädgårdsintresse. Har ingen egen trädgård, men en balkong fylld av pelargoner. Är en av bibliotekarierna och deltar i sammanställningen av BOV-kalendern.

GUNILLA WESTMAN

Sekreterare

Odlare av födsel och ohejdad vana. Trädgårdsmästare som jobbat som jordbrukare hela livet. Lika intresserad av grönsaksodling som rosor och perenner.

MAJ-LEN VUORISTO

Kassör

Ekonom, frivillig parkfadder och skolfarmor. Har en liten blomrabatt på terrassen, men får också sköta hela radhusbostadens gård och växter. Vinterbadare, som gillar natur och uteliv.

GUNILLA OHLS

BOV-bladets redaktör

Har ett förflutet inom media och tycker om att skriva. Trädgårdsintresset började med grönsaker, men har med åren blivit allt mer intresserad av blommor. Bor både sommar- och vintertid i Raseborg.

CAMILLA RÖNNBLAD

Chefsvärdinna

Med ett förflutet inom resebranschen har hon besökt många exotiska trädgårdar. Delar sin tid mellan en höghusgård i Drumsö och en stuga i Kyrkslätt. Älskar blommor, och tycker att allt som växer är unikt och värdefullt.

PÄRMBILD

Pionen 'Miss America' från Leena Liljestrands pionregister. Du kan läsa mera om Leena Liljestrand och hennes pioner på sid. 12.

Kontaktuppgifter:

Ordförande Eva-Maria Anderzén, anderzen@me.com, 050-530 5884

Sekretare Gunilla Westman (medlemsärenden), jeggars@kolumbus.fi, 050-543 4205

Kassör Maj-Len Vuoristo (betalningsärenden), majlen.vuoristo@gmail.com

Bibliotekarier: Marina Gahmberg, Marina Korkman

Blomsterodlingensvänner blomsterodlingensvanner@gmail.com

Bankkonto: Aktia FI48 4055 1820 0972 14

Mobilepay: 19357

Ordföranden har ordet

Och var är jag?
På Turi Blomstermarknad 2026 !

Kära BOVar

Nu är det vår igen och tid för mig att mitt i våryran skriva min spalt till BOV-bladet. Som alltid så börjar man ju känna vittringen av den nya odlingssäsongen senast i början av februari. Fröpsår kommer fram och man sitter där och drömmer.

Trots den stora tomatkatastrofen senaste sommar så bara hände det så igen att jag sådde tiotals tomatfröer också i år och som alltid så blev jag lika förvånad över att så gott som alla fröer grodde. Det roliga och samtidigt ofta deprimerande är ju att allt aldrig går som man väntar sig. Jag konsulterade min förra års trädgårdskalender och sådde tomaterna exakt samma dag som förra året. Gamla kalendern berättade för mig när jag förra året skolat om mina plantor i mjölkburkar innan de i juni sattes i jorden både i växthuset och på gården. Den motsvarande dagen i år satt årets plantor i sina mycket mindre krukor utan att ens ha behov av stöd och skulle ha drunknat i mjölkburkarna. Tycker att jag inte gjort något annorlunda och dessutom i stort sett sådde samma sorter och ändå är det alltså en milsvid skillnad i storleken på året plantor i förhållande till förra årets motsvarande. Bilderna från förra året stöder också bevismaterialet från kalendern. Men man får ta det som det kommer och hoppas att potatismöglet håller sig borta i år.

De senaste dagarna har plantorna dessutom visat prov på tilltagande växthastighet. Mina dahlior, som övervintrar i samma skåp som föreningens jubileumsskrifter blev också i år inspirerade av böckerna invid och började allt för tidigt göra skott i mörkret så jag såg mig tvungen att slänga alla knölar ut i växthuset i en stor plastback och skyffla mylla på hattifnattarna. I den backen kunde man inte klaga på dålig växtlighet, vilket medförde sina egna problem då dahliorna skulle planteras ut i trädgården. Men mera om detta kanske i följande BOV-blad.

Nog om mig och mitt och nu till föreningens angelägenheter. I skrivande stund har vi alla vårens föreningsmöten och kvällsutfärden till Saarelman Puutarha bakom oss. BOVarna visade äkta BOV-anda på utfärden och bussen blev fullproppad med plantor. Överby Trädgårdsmarknad blev också för vår del igen en positiv upplevelse och jag vill för min del tacka alla som var med.

Vår långvariga bibliotekarie Viveca Thomé meddelade på våren att hon önskade avsäga sig uppdraget och som alla förändringar medförde det en smärre katastrofstämning i styrelsen. Viveca, som senaste år valdes som den ena av två Årets BOVar, var väldigt aktivt med i processen vid införskaffandet av vårt bokskåp och hade god koll på våra böcker. Det var också Viveca som först tog upp frågan om att vi skulle låta binda upp våra BOV-blad, vilket ledde till att vi nu har alla utgivna tidningar vackert inbundna i vårt bibliotek. Du skall ha stort tack Viveca för din insats. Men som alltid så löstes också detta problem på bästa vis. Vår BOV-medlem Marina Gahmberg lovade åta sig uppdraget som bibliotekarie som par till Marina Korkman som ju nu har hunnit skaffa sig erfarenhet av uppdraget, så vi behöver inte oroa oss för framtiden. Tack och välkommen Marina och Marina.

Styrelsen har jobbat på som vanligt och höstens program har vi såklart fastspikat. Det kräver nog alltid en hel del arbete att komma på intressant och relevant program så ifall ni har förslag till föredragshållare eller utflyktsmål i framtiden så kontakta oss gärna. Våra föreningsmöten var också denna vår välbesökta och stämningen god. Som grande finale för våren så fick vi på vårt aprilmöte besök av den stora piongurun Leena Liljestrand från Sverige, och detta lockade ett rekordantal medlemmar på plats. Pionerna slutar nog aldrig att intressera oss och troligen är jag inte den enda som får njuta av pionernas fantastiska blomning på egen gård också i år. Just nu ser det lovande ut.

Återstår att önska er alla en fin sommar och att vi träffas igen senast på hösten då våra planerade program igen kör igång.

Eva-Maria Anderzén
Ordförande

Redaktörens ruta

När man börjar sätta ihop en tidning vet man aldrig riktigt hur helheten blir. Finns det en röd tråd, ett tema, eller blir det en väv av olika berättelser? Svaret för BOV-bladet nr. 61 är att det blev lite av båda.

Förutom Leena Liljestrands pionvärld och otroliga arbete med pionregistret, innehåller tidningen intressanta synvinklar på grönsaksodling genom Sara Celvins tankar om hållbarhet och bättre mat, svenskarnas ökade intresse för beredskapsodling och Emma Wikströms presentation av årets frönyheter hos Korpikangas Frö. En spännande kontrast utgör Anna Ehrnrooths herrgårdsparker och BOVen Clas Juthas berättelse om sin lilla täppa vid Kojjärvi. Clas svarade på vårt upprop om BOVarnas egna berättelser till tidningen. Vi hoppas att flera vill komma med bidrag till kommande nummer.

Men framförallt är det här ett jubileumsnummer; det är 30 år sedan det första BOV-bladet på initiativ av Brita Svartström kom ut. En färsk intervju med Brita finns på sidan 6. Lagom till jubileet är ju nu också alla BOV-blad inbundna och finns i biblioteket för den som vill bläddra i dem.

Som vanligt består det här numret också av referat med bilder från resor, utflykter och deltagande i mässor och marknader. På många sätt återspeglas BOVarnas mångsidighet och aktivitet i den helhet som du nu håller i din hand. Nästa utflykt går till Mustila den 22.8. Programmet och uppgifter om anmälan finns på följande sida. Och kom ihåg att skicka in bilder till den kommande BOV-kalendern.

Med sommarhälsningar
Gunilla Ohls

I detta nummer:

Presentation av styrelsen.....	s.2
Ordföranden har ordet.....	s.3
Redaktörens ruta, innehållsförteckning.....	s.4
Sensommarutfärden till Mustila.....	s.5
BOV-bladet fyller 30 år.....	s.6
Inbundna BOV-blad.....	s.7
Saras Celvins Santa Dorotea.....	s.8
Beredskapsodling.....	s.11
Pionernas underbara värld.....	s.12
Saarelman puutarha.....	s.15
Herrgårdsparker och -trädgårdar.....	s.16
Clas Juthas trädgård.....	s.17
Sommarresan till Åboland.....	s.18
Frönyheter.....	s.22
Trädgårdsmässan och Överby vårmemarknad.....	s.23
Höstens program.....	s.24

Bilder till Bovarnas kalender 2027 efterlyses!

Fotar du ivrigt i din trädgård? Vill du ha din bild i nästa års BOV-kalender, eller att den publiceras på vår hemsida? Skicka då in 1-6 bilder till oss. Nämnas kan att vi alltid har brist på bilder från höst/vinter/vår!

Bilderna ska vara skarpa och vågräta (liggande) och de flesta smarttelefoner tar idag tillräckligt bra bilder. Bilderna kan skickas per epost till

andrea.m.aberg@gmail.com.

Deadline för inskickande av bilderna är 31.7.2026.

Sommartips:

planerar du en resa till Stockholm i sommar ?
Då kan du besöka **Prins Eugens Waldemarsudde !**
Utställningen **"Det blommande - Konst & botanik"**
pågår fram till den 13 september.

Kom med på BOVarnas sensommarutfärd till Mustila Plantdag lördagen den 22 augusti !

Mustila Plantdag och växtmarknad lockar varje år ett tusental trädgårdsentusiaster och mängder av specialiserade växtodlare och säljare till evenemanget . Här i den historiska miljön hittar man allt från träd till perenner. Detaljerat info om dagen publiceras senare under sommaren på Mustilas hemsidor, mustilapuutarha.fi. Alla deltagare får vid porten en karta över området och uppgifter om de olika aktiviteterna. Utfärden avslutas med ett besök hos Sara Celvin på Santa Dorotea Farm i Box i Sibbo.

Dagsprogram

kl 08.00 Lundströms buss startar från Kiasma.

Tidig påstigning Obbnäs 07.10 , Iso Omena 07.25. Vid behov Pickala eller annan hållplats längs väg 51.

På vägen mot Elimäki gör bussen ett kort stopp vid Huili Pukaron Paroni, Pukaro.

kl 10.00 Ankomst till Mustila där portarna till evenemanget öppnar. Var och en får en inträdesbiljett och kan fritt röra sig omkring på de olika områdena i egen takt. Plantförvaringsplats finns så ingen behöver släpa på sina tunga plantkassar hela dagen.

kl 13.00 Maria Tigerstedt bjuder Bovarna på sopplunch i sin Vinstuga. Man kan välja mellan lax- och vegetarisk soppa. Bröd, vatten, saft ingår, likaså smakprover på vingårdens sylter och safter. Den som önskar ett glas vin betalar skilt. Uppköp i vinbutiken möjliga.

Kl 15.00 Avfärd från Mustila.

Kl 16.00 Ankomst till Sara Celvins Santa Dorotea Farm i Sibbo. Se även separat artikel om Sara och hennes trädgårdsvärld i denna tidning på sidan 8. Här bjuds vi på kaffe med kaka och färsk trädgårdsprodukter finns till försäljning.

kl 18.00 Avfärd från Santa Dorotea med ankomst till Kiasma ca 18.30.

Bindande anmälan till Camilla Rönnblad senast 8 augusti 2026

Camilla.Ronnblad@gmail.com eller 050 552 9367

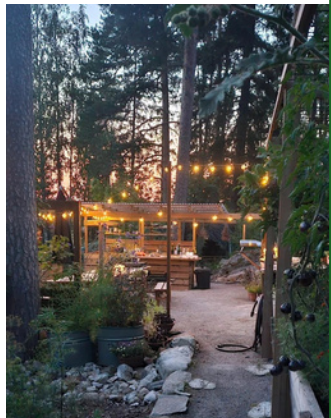
Pris 65 euro betalas senast 8 augusti till Bovarnas konto:

FI48 4055 1820 0972 14 ref 1009

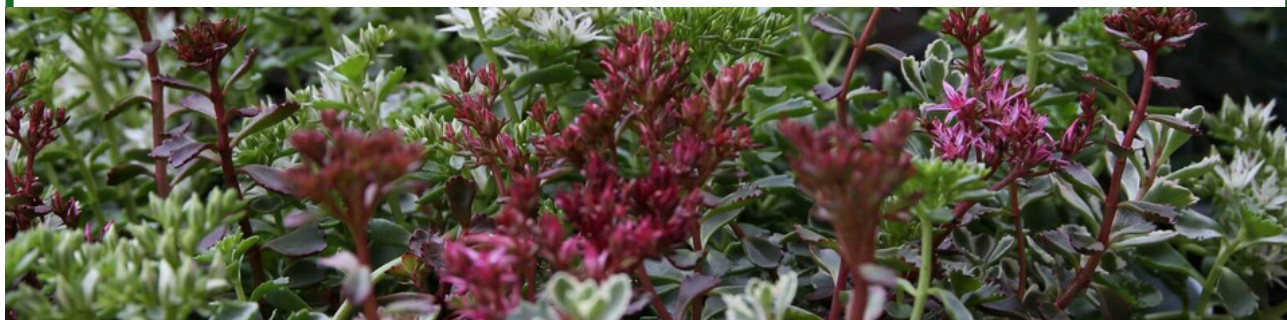
Vänligen betala i tid för att undvika oklarheter . Meddela även specialdieter och påstigningsplats om ej Kiasma. Bovarna får en liten rabatt så meddela om du är pensionär tack !

Mustila vinstuga

Santa Dorotea i kvällsbelysning

BOV-bladet fyller 30 år !

Det allra första BOV-bladet utkom år 1996 på initiativ av Brita Svartström, som då var nyvald sekreterare i föreningen. I våras blev det en trevlig pratstund hemma hos BOV-bladets "moder".

Det är tidig april när jag besöker Brita Svartströms hem i Olars. Brita och hennes man Rainer har bott i frontmannahuset från år 1969, alltså i närmare 60 år. I början bestod vardagen av småbarn, förvärvsarbete och renovering av huset. Trädgården fick vänta. "Och då visste jag inte heller något om trädgård", säger Brita, som är uppvuxen i Helsingfors, men med släkttrötter i Ingå. Hon har alltid tyckt om blommor och färg, och stickat har hon gjort i hela sitt liv. Att göra stickdesign och att översätta stickmönster blev också sedan hennes huvudsakliga arbete.

Så småningom började trädgården i Olars ta form. Rainer var mera intresserad av träd och buskar, medan Brita tog sig an perennerna, speciellt bl.a. pioner och trillium. Rhododendron-intresset var gemensamt. Idag är den över 1000 kvadratmeter stora tomten överfull av perennrabatter, rhododendronbuskar och alla möjliga exotiska träd, som hemlockar, hickory, en hög på försommaren blommande robinia och ett enormt magnoliaträd, för att nämna några. På våren kan man bara föreställa sig hur trädgården på sommaren prunkar, nu ser man mest bara mängder av gröna stjälkar som tittar fram överallt i myllan. Men vintergäcken blommor, och i ett hörn i trädgården hittar man ett område med underbart vackra julrosor.

Brita blev medlem i BOVarna år 1987 efter att ha tagit kontakt med dåvarande ordföranden Gunvor Krogerus. År 1996 blev hon vald till sekreterare, ett värv som hon innehade till år 2013.

"BOVarna har betytt allt för mig", säger Brita. Den kunskap som fanns hos personer som Veronica Sundman, Max Hagman, Rose-Marie Heino med flera var ovärderlig. Och man har fått vänner för livet.

Som sekreterare tog Brita genast initiativet till BOV-bladet. Hon ville att den stora samlade kunskap som fanns hos medlemmarna skulle komma alla till nytta. I början fick hon god hjälp av Monika Äijälä, som hjälpte till med layouten av tidningen. De första numren i svartvitt var i storlek A5. Fr.o.m. år 2006 övergick man till färgfotografier, och fr.o.m. 2015 har tidningen utgivits i storlek A4. Med tiden började BOV-bladet vid sidan av medlemmarnas egna bidrag bestå av artiklar från föredragen på månadsmötena och annan matnyttig information.

Jag frågar Brita vad som gör Blomsterodlingens Vänner så livskraftig. Brita har ett klart svar; föreningens goda rykte och den mänskliga kontakten mellan medlemmarna. Det att man håller regelbundna möten gör att kontakten mellan medlemmarna blir tät, och även styrelsen känner sina medlemmar. I dessa digitala tider är det här en bra påminnelse.

Ett hav av vackra rödlila julrosor blommor i trädgården om våren

Hemma vid matbordet i Olars berättar Brita om BOV-bladets tillkomst

Resorna har också haft en avgörande betydelse. Förr var det ännu viktigare, då inte andra trädgårdsresor ordnades, men resorna och utfärderna är fortfarande väldigt uppskattade för sammanhållningen och de gemensamma upplevelsorna.

Brita berättar som avslutning med inlevelse om en trädgårdsresa till Estland under Sovjettiden. Även då satte man stort värde på att det fanns botaniska trädgårdar i Estland och från resan hämtades det hem kassvis med rhododendronsticklingar, till tullens stora huvudbry. I ett hörn i den Svartströmska trädgården växer idag väldiga rhododendronbuskar, som minne från den Estlandsresan.

text och bilder: Gunilla Ohls

30

Inbundna BOV-blad

Viveca Thomé, tidigare BOV-bibliotekarie, berättar hur det gick till när BOV-bladen från och med 1996 bands in.

Viveca Thomé:

Marita Rosengren, även hon tidigare BOV-bibliotekarie, tyckte att det vore fint om BOV-bladen kunde bindas in. Jag tog fasta på det och konsulterade Kristina Palmgren som är lärare i bokbindning på Arbis i Helsingfors. Med mig hade jag några BOV-blad för Kristina att titta på. Hon tyckte att idén var god - och erbjöd sig vänligen att åta sig arbetet. Kristina Palmgren har lång erfarenhet av bokbindning, hon har utbildat sig både i Finland och utomlands, bl.a. i Schweiz. På Arbis är hon en väldigt uppskattad lärare.

Jag tog upp ärendet med styrelsen som förhöll sig positivt till projektet. Därefter gällde det att bland medlemmarna samla in ett komplett antal BOV-blad. Brita Svartström, tidigare redaktör, donerade alla äldre mindre BOV-blad och Marita Rosengren hade alla de större, med undantag av något enstaka exemplar, som jag kompletterade med.

Så kom Kristina till skedet då papper för bokpärmarna skulle väljas, och bad om smakråd. Eftersom både Lisen Granberg, även hon BOV, och jag går på Kristinas kurs, föll det sig naturligt att vi tillsammans med Kristina tittade på olika alternativ och valde ut papper som matchade innehållet i böckerna. "Blommigt" i någon form skulle det vara. Överdragspappren är handgjorda nepalesiska. Kristina valde sedan för bokryggarna klot som passade ihop med överdragspappret. Bokryggarna har en text där årgångarna och numren på BOV-bladen anges. För att få texten tryckt, anlätades Kirjansitomo V&K Jokinen.

Det blev hela sex böcker: Nr.1/ 1996 – Nr. 60 /2025.
Tre mindre från nr 1 till 38 och tre större böcker från nr.39 till 60.

Då böckerna var färdiga hämtade Kristina dem till Arbis. Vår ordförande Eva-Maria råkade vara på en kurs i ett angränsande rum, och kunde därför genast se de pinfärska vackra BOV-böckerna, vilket var roligt! Nu står de inbundna BOV-bladen i bokhyllan på Brage. De berättar en hel del om föreningens verksamhet åren 1996-2025. Böckerna lånas inte ut, men alla är välkomna att titta i dem! De är en värdefull del av föreningens historia.

30

BOV-bladsredaktörer:

Brita Svartström, 1996-2008

Ulrica Cronström, 2008-2014

Henrika Arle, 2014-2018

Eva Vikstedt, 2018-2020

Margareta Hägg, 2020-2025

Gunilla Ohls, 2025-

Saras Santa Dorotea

Det är en råkall och blåsig dag i slutet av maj när jag åker till Sara Celvins Santa Dorotea Farm i Sibbo. Sara besökte BOVarnas månadsmöte i januari och talade då under rubriken "Rosor eller potatis". På de två följande sidorna skriver Sara själv om sin trädgårdsfilosofi.

Hos Sara Celvin är gräsmattan full av plantor som väntar på att planteras ut. I ett hörn av trädgården håller hon och hennes medarbetare på med att anlägga en ny dahliabänk. Till sin hjälp har Sara sammanlagt 4 personer. Samtidigt sköter företaget Santa Dorotea också andras trädgårdar, levererar vegekassar och blommor till kunder, förser restauranger med grönsaker och företag med snittblommor. Man tar också emot grupper, säljer produkter på plats och ordnar olika evenemang och kurser under året. Man undrar nog hur Sara räcker till för allt som ska göras!

Vegekassarna till kunderna levereras från slutet av maj till långt in på hösten. I fjol innehöll de över 70 olika produkter, som varierar beroende på säsongen. Buketter med snittblommor kan köpas tillsammans med vegekassen eller separat. Man kan också beställa särskilda buketter, till t.ex. bröllop eller andra evenemang. Både grönsaker och blommor odlas utan kemiska gödsel- och bekämpningsmedel.

På gården fungerar sommartid också ett popup café, som drivs av Saras dotter med kusiner och kompisar som hjälp. Den här sommaren håller caféet öppet tors-sön. Saras önskan är att en förening, med syfte att ge unga möjlighet till arbete, i framtiden skulle driva caféet.

Under rundvandringen går vi förbi stora upphöjda odlingsbänkar och in i växthusen där det växer överkligt stora och till form, smak och färg olika sallads- och kålsorter. Så småningom ersätts vårens grödor med bl.a. tomat, chili, gurka och snittblommor. En bit från gården finns dessutom ett ca 4000 kvm stort område som Sara arrenderar för att få tilläggsyta för sina odlingar. Hos Celvins finns också höns, som förser gården med gödsel.

Läcker sallad ingår i årets första vegekassar

De första stegen från att enbart sköta andras trädgårdar till farmen Santa Dorotea är tagna. Och med några års erfarenhet av farmen håller Sara fast vid sin vision att Santa Dorotea Farm ska vara en plats dit människor kommer för att inspireras, njuta av växtligheten, inhandla produkter, umgås och sätta sig ner med något gott från caféet. Men huvudsyftet och det som driver Sara allra mest är att förändra hur vi äter och producerar mat.

Text och bilder: Gunilla Ohls

Sara Celvin:

Det kommer en punkt när man som trädgårdsmänniska frågar sig själv hur många prydnadsväxter, perennrabatter och kvadratmeter gräsmatta en person kan behöva. Eller hur många nya blomrabatter man kan motivera att ens kunder skall ha. Den punkten kom för mig år 2016. Då hade jag studerat och arbetat med trädgård i 21 år.

Efter att jag under hela mitt vuxna liv beundrat och sett upp till ställen som Rosendals trädgård, Slottsträdgården Ulriksdal och Zetas trädgård i Stockholm visste jag att jag måste ändra kurs om det skall bli något av mitt ifrågasättande av arbetets meningsfullhet. Samt på hur min insats påverkade världen att bli en bättre plats. Att planera och anlägga vackra ytor för allas glädje är viktigt och det ger människor mycket positivt att vistas i vackra välskötta miljöer. Men för mig personligen var det ändå så att mitt arbete påverkade enbart en handfull personer som hade råd att ha en trädgårdsmästare. För att jag skulle kunna göra en större insats krävdes något som skulle sträcka sig förbi det mest välbärgade och nå vanliga människor.

Tomatbilden är från Santa Doroteas hemsida

Med den bakgrunden grundade jag år 2005 mitt eget företag, Santa Dorotea. Santa Dorotea efter trädgårdsmästarnas och floristernas skyddshelgon. I en trädgårdsbok av Vita Sackville-West som jag fick av mina farföräldrar när jag skrev studenten år 1995, fanns det en dikt inlimmad som min farfar, författaren och professorn Göran Stenius, skrivit år 1986 – om Santa Dorotea. En underbar, vilsam, melankolisk dikt om trädgårdens och naturens helande kraft och naturens stilla gång.

Mitt intresse för nyttoträdgårdar var då begränsat. Jag var klart mer fokuserad på prydnadsväxter och skötsel av dem. Visserligen odlade jag på vårt sommarställe kryddor, sallad och potatis – och lite bärbuskar och rabarber. Men mitt intresse av att implementera nyttoväxter i alla trädgårdar fanns inte.

I Marthornas trädgårdsbok från år 1945 finns flera exempel på trädgårdsplaner och i alla finns en större yta reserverad för grönsaker och bärbuskar. Det var en naturlig och självklar del av hemträdgården. Potatis, morötter, jordgubbar och rovor. En skörd som skulle räcka till sommaren, men som också på bästa sätt skulle konserveras och finnas tillhands under vintermånaderna.

Som täckmaterial i odlingsbäddarna använder Sara vass från företaget Ruukomestariit (Vassmästarna), som specialiserat sig på att utveckla miljövänliga och hållbara produkter av vass.

Branten nedan om husen är terasserad med odlingsbänkar, som efter grönväxterna på våren fylls med tomatplantor. Cafeét ligger i anslutning till odlingslådorna.

I och med att matproduktionen industrialiserades och supermarkets och butiker erbjöd allting mellan himmel och jord försvann behovet av att odla sin egen mat. Takten i samhället ökade och tiden räckte inte till för också en nyttoträdgård. Vi utlokaliserade ansvaret för maten till andra. Vi litade på att den mat som fanns tillhanda var bra för oss – eller om inte bra så i alla fall lättillgänglig, vilket var lika viktigt eftersom de gav oss tid att göra andra saker än odla. Vi behöver inte gå in på om det var rätt eller inte, så var det bara.

I dag är läget helt annat. Vi är på väg tillbaka till när vi lär oss att den mat som odlats industriellt inte innehåller den näring som vi behöver. Allt flera människor ifrågasätter om den mat som vi äter faktiskt är hälsosam. Detta parallellt med att människor kunskap om massmatproduktionens klimatavtryck ökar. Lägg till att vetenskapen om matjordens tillstånd och dess erosion får flera att tänka om. Flera kockar och matentusiaster lyfter fram råvarornas ursprung.

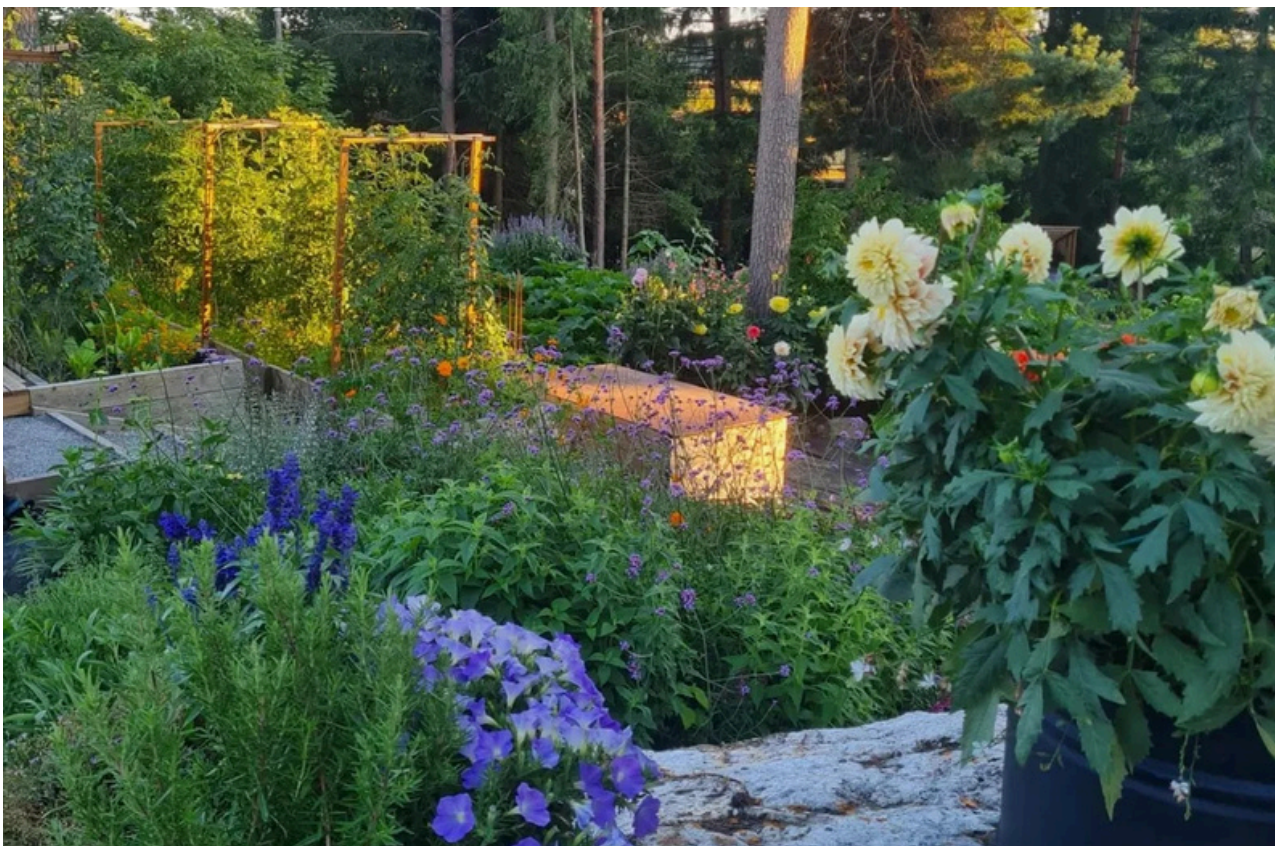
Därför beslöt jag mig år 2016 att göra ett "permaculture design certificate", en 6 månader lång kurs som fick mig att tänka om gällande vad jag ville göra med återstoden av mitt arbetsverksamma liv. Det tog flera år av planering men vi kom igång. Idag odlar vi på en liten yta över tvåhundra olika grönsaker, örter, bär, frukter och blommor, med jordens välmående som utgångspunkt.

Vi behöver ta ansvar för våra handlingar i trädgården, och lämna efter oss en levande, rikare jord än den vi fick. Vi måste inte välja mellan potatis och rosor – vi kan ha båda! Eller, vi bör ha båda. Trädgården får en djupare dimension när den förutom att den är vacker dessutom ger oss mat, örter, bär och frukter.

Vad är den största fördelen med en gräsmatta – det är själva gräset, guldet – men då skall du samla upp gräset och använda det i dina rabatter och odlingar som täckmaterial. För in i det sista skall öppna mulltytor undvikas. Då är gräsklipp båda täckmaterial och samtidigt gödselmedel. Visst det finns flera utmaningar med täckmaterial såsom sniglar och snäckor, men vi får väga och testa. Att man behöver diskutera nyttoväxternas rätt eller plats i större parker är idiotisk högfärdighet – i alla tider har vi odlat mat. Varför gömma odlingarna, varför inte ha dem i finrummet på paradplats? Vad är vackrare än en fin kompost eller ett frodigt grönsaksland, bärbuskar eller överdådiga tomatplantor.

Jag är inte beredd att ge upp mina perennrabatter, de skall finnas, liksom mina rosenbuskar och klematisar – för att de är vackra – de ger djup, ryggrad och karaktär. Jag vet också att flera från barndomens evinnerliga ogrärensningen har en så negativ bild av grönsaksodling, att all tanke på nyttoträdgård är motbjudande. Men ge dig själv tillfredsställelsen av att plocka salladsingredienser, egna tomater eller gräva upp färska potatisar från trädgården. Ha fruktträd på grund av att de är både användbara och för att frukterna är fina, inte enbart för att de blommar så vackert.

Sara Celvin
santadorotea.com

Bilden från trädgården är från Santa Doroteas hemsida

Beredskapsodling - nygammal trend i oroliga tider

Genom historien har människan haft förmågan - och ofta varit tvungen - att själv skaffa sin föda. Särskilt när det är krig och oro i världen ökar behovet av en så kallad hemberedskap.

I dagens moderna värld, där butikernas hyllor dignar av varor, man woltar hem sin mat och man har vant sig vid en livsstil där allt går att köpa, kan tanken på att se om sin beredskap vara en främmande tanke. För att inte tala om att kunna odla sin egen mat. Men nu, när oron i världen ökar, har beredskapsodling blivit en nygammal trend. Åtminstone bland svenska fritidsodlare.

I "Från Blomstergården IX" år 2013 skrev Eva Vikstedt om hur blomsterodlingen fick ge vika för nyttoväxter under kriget. Blomsterfrön från utlandet var svåra att få tillgång till och egna rotfrukter och grönsaker behövdes då tillgången på mat var begränsad. År 1941 höll t.ex. Elsa Koch, rådgivare för koloniträdgårdarna i Helsingfors ett föredrag för BOVarna om grönsaksodling i kristider. Koloniträdgårdarna har också haft en stor betydelse för stadsbefolkningens tillgång på grödor.

I Sverige, som är så mycket bättre än vi i Finland, på att vända sig direkt till medborgarna med råd, ger Myndigheten för civilt försvar mycket handfasta råd om hur man som enskild invånare kan se till att man har sin hemberedskap i skick. Tillsammans med Fritidsodlingens Riksorganisation, FOR, har myndigheten sammanställt råd om hur man kan odla sin egen mat. Har man inte en egen trädgård kan man odla på balkongen eller på fönsterbrädan. Potatisodling överlag har ökat i popularitet, men framförallt odlingen i hink eller mullsäck för dem som inte har en egen täppa. Man uppmanar också husbolag och andra att odla i grupp, både för att stärka gemenskapen och för att lära sig av varandra.

I Sverige har också åtminstone två böcker givits ut i ämnet Beredskapsodling. Den ena av Valerie Hasler gavs ut i fjol. Hasler är hållbarhetskonsult och föreläser flitigt i ämnet. Den andra boken utkom i år och är skriven av Johanna Hjærtfors. Boken har titeln "Beredskapsodling - fyll matförråden för vardag och kris". Även Johanna, som kallar sig trädgårdsinspiratör, är en flitigt anlita föreläsare.

text: Gunilla Ohls

Saxat från BOV-prat på FB:
"I fråga om tomatfrön hittar man roligheter i olika grupper på FB, t.ex. Intohimona tomaatit"
Gunilla Westman

Saxat från BOV-prat på FB:
"I år använde jag Florea från Sverige för att få tag i lokförare Bergfels jättearter"
Renata Svedlin

I Sverige finns ett nätverk som heter Fröalliansen, som vill främja användningen av svenskt ekologiskt köksväxtutsäde. Runåbergs Frö och Lindbloms Frö är två av företagen som är med i alliansen. Båda har näthandel med leverans till Finland.

**Runåbergs fröer: runabergsfroer.se
Lindbloms Frö: lindbloms.se**

Hyötykasviyhdistys/Nyttoväxtföreningen är Finlands största trädgårdsförening. Man kan kolla deras otroligt digra utbud av frön på nätet, **hyotykasviyhdistys.fi**, besöka deras trädgård Annala/Anneberg på Tavastvägen 154 i Gammelstaden eller butiken Alku&Juuri på Bölevägen 2 i Östra Böle.

Välkomna till pionernas underbara värld!

Onsdagen den 15 april samlades ett rekordantal BOVar, över 60 st, till månadsmötet på Brage. Anledningen var att Leena Liljestrand skulle hålla föredrag om pioner.

Leena Liljestrand besökte BOVarna senast år 2020, så det blev ett kärt återseende för många. Leena är ursprungligen från Helsingfors, men flyttade till Sverige redan år 1980. Då var hon egentligen på väg till Nya Zeeland, men kärleken kom i vägen. Sedan några år bor hon i Mariestad, där hon har förvandlat en ogräsbeklädd leråker till ett pionhav. Hon är uppvuxen och har levt största delen av sitt liv i storstäder, men i Mariestad, som är hennes mans hemtrakt, har hon kunnat bygga upp en trädgård på ett sätt som aldrig tidigare har varit möjligt. På den 1160 kvm stora tomten växer förutom över 250 pioner, solhattar, rosor, klematis, magnolia och ett stort antal olika perenner.

Leenas mamma älskade pioner, men hade aldrig möjlighet att förverkliga en trädgård. Nu gör Leena det istället. Och för att hedra sin mamma grundade Leena år 2013 Svenska pionsällskapet. Tillsammans med den finska dotterföreningen Suomen Pionistit, är det här det största pionsällskapet i världen med ett sammanlagt medlemsantal på ca 1200. Pionsällskapetets logo är ritad av Elsa Beskows barnbarn, Maria Beskow. Förutom en fin hemsida ger föreningen ut en tidning 2 gånger per år.

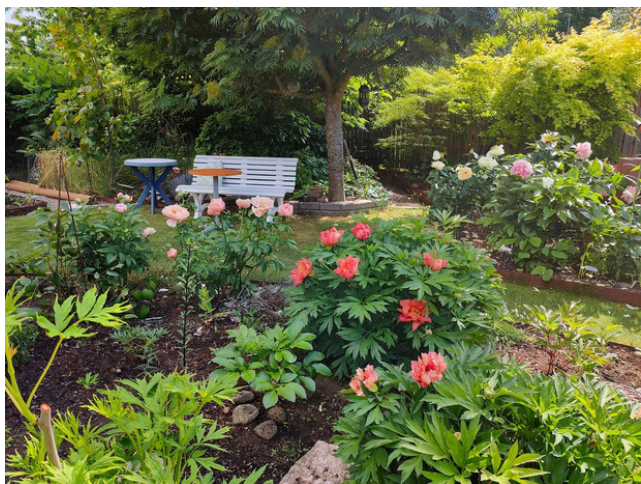

Under sitt föredrag gick Leena pedagogiskt igenom hur man delar in pioner i olika kategorier, när och hur man bäst planterar nya pioner, eller delar på gamla, hur man kan driver upp pioner från frön m.m. Hon visade också ett stort antal bilder på fantastiska pioner i olika former, färger och varierande växtsätt. All information finns på pionisten.se, som är ett måste för alla som idag odlar, eller vill börja odla pioner i större skala. Leena har byggt upp sidan med handfasta råd (Pionodlarens ABC) och med ett pionregister med över 500 olika pionsorter. En stor del har Leena lagt in själv, men dessutom har över 20 personer bidragit med beskrivningar och bilder på pioner från hela världen. Registret är ett levande dokument, som hela tiden fylls på. Har du inte bekantat dig med pionisten.se tidigare är det hög tid att göra det nu! Man kan också bli medlem i antingen den svenska föreningen eller i den finska dotterföreningen. Som medlem i den svenska föreningen får man all information och tidningen på svenska, men man får sina pioner genom den finska föreningen.

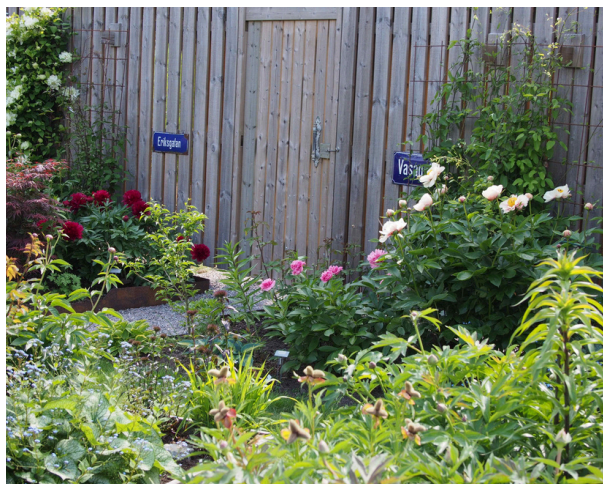
Som avslutning på mötet lottades det ut ett antal pionfrön, som Leena hade med sig. Så nu är vi några BOVar, som kommer att prova på att dra upp pioner från frö. Tålamod ska man ha, men efter sådär 3-4 år börjar man se resultatet av mödan. Själv lyckades jag vinna en påse med pioner 'P. corsica' (P.mascula ssp russoi), som enligt Leena är en raritet. Det ska bli spännande att se hur det lyckas.

Tack Leena Liljestrand för ett mycket inspirerande och givande föredrag.

Text: Gunilla Ohls, bilder: Leena Liljestrand

Den prunkande trädgården i Mariestad

Trädgården är indelad i områden med gatuskyltar

Faktaruta 1: Indelning av pioner

Pionerna delas dels in grupper:

vildarter, hybrider, luktpioner, itoh-pioner och buskpioner

dels enligt blomformer:

enkel, anemonformad, japansk form, halvfylld, fylld och bomb.

I pionregistret hittar man pionerna enligt denna indelning och där finns förutom beskrivningar och bilder en utmärkt sökfunktion.

Faktaruta 2: Plantering och delning av pioner

I alla korthet de viktigaste råden: välj en ogräsfri, solig och väl-dränerad plats, förbered planteringsstället väl, plantera på hösten, gödsla måttligt, undvik för mycket kväve, förvänta dig inte blomning det första året och klipp inte ner de utblommade stjälkarna för tidigt. Mera utförliga råd för olika pionslag finns på pionisten.se

Denna hybrid med klarrosa blommor som ljusnar ju längre den blommar är en av Leena Liljestrands favoriter.

Den heter 'Lovebirds' p.g.a. att den har två eller tre karpeller, som ligger intill varandra som turturduvor.

På nästa sida finns ytterligare ett litet urval av hennes favoriter bland de över 500 pioner, som finns i pionregistret.

Faktaruta 3: Frösådd

Man kan så pionfrön antingen inomhus eller utomhus. Oberoende hur man gör behövs det en varmperiod och en kallperiod för att fröna ska komma igång. Inomhus sår man i t.ex. en plastask och låter under 2-3 månaderna fröna få en liten svans. Sedan lägger man asken i kylskåpet för en kallperiod innan man plantera ut fröna i t.ex. en pallkrage. Utomhus sår man i t.ex. en pallkrage på sommaren, och låter fröna vänta på kallperioden under vintern. När fröna bildat små plantor kan man plantera om dem i krukor, där de får växa till sig före slutlig utplantering.

Ett urval favoriter ur pionregistret !

Luktpionen 'Jan van Leeuwen', som Leena familjärt kallar för Janne

Den ljuvligt doftande luktpionen 'White Cap', med japansk form

Hybriden 'The Mackinac Grand' utsågs till Årets pion av det Amerikanska pionsällskapet APS år 2014

Hybriden 'Seidl's Super' har fått sitt namn efter Bill Seidl för hans arbete med pioner i USA och Nya Zeeland

Den varmt cintrongula och väldoftande Itoh-pionen 'Bartzella'

P. Tenuifolia 'Plena' är en vacker dubbel dillpion

Saarelman puutarha - ett pelargonparadis

På Floradagen den 13 maj samlades över 50 BOVar hos Pia och Tommi Långström på Saarelman puutarha i Nummis. Trädgården grundades år 1953 och har varit ett familjeföretag sedan dess.

Idag ansvarar tvillingarna Pia och Tommi för trädgården i tredje generationen.

Framförallt Tommi är pelgargonsamlare och i två av växthusen kunde vi beundra det stora utbudet av pelargoner, även den imponerande samlingen av specialpelargoner.

I växthusen kunde BOVarna också ivrigt botanisera bland sommarblommor, örter och en del perenner. Det finns även speciella rumsväxter i växthusen och i trädgårdsbutiken kunde vi beundra olika krukor och prydnader.

'Saarelman Pikku Pia'

'Black Knight Lavender'

Många kassar fylldes med pelargoner och andra växter, som ivriga BOVar samlade på sig.

Och så kom äntligen det efterlängttade regnet efter en exceptionellt torr vår. Så besöket avslutades med en lækker liten picnic i skydd för regnet i ett av växthusen.

Tack för besöket, Pia och Tommi!

text: Gunilla Ohls

bilder: Gunilla Ohls och Gunilla Westman

Anna Ehrnrooth, månadens gäst i mars: Om herrgårdsparker och trädgårdar

Anna Ehrnrooth utbildade sig under pandemin till trädgårdsmästare, och är också utbildad florist. Sedan några år driver hon trädgårdsföretaget Greenrooths. Hon ansvarade för utställningen "Bland rosegårdar och krattade gångar - Herrgårdarnas parker och trädgårdar" på Riddarhuset år 2023.

Vem: Anna Ehrnrooth
Bakgrund: Trädgårdsmästare och florist
Vad (aktuell med): Planerar en fotobok om herrgårdsparker i Signe Branders fotsteg
Brinner för: Bevarandet av herrgårdsparkernas kulturarv
Övrigt: Utvecklar en snittblomsodling i trädgården hemma i Bobäck.

På BOVarnas månadsmöte i mars berättade Anna Ehrnrooth om herrgårdsträdgårdar i Finland, deras uppkomst, utveckling och dokumenteringen av dem genom tiderna. Annas bakgrund ger en bra grund att stå på. Hennes farfar hade en imponerande trädgård och Anna har kvar hans trädgårdsbibliotek. Intresset för herrgårdsträdgårdar har också föranlett flera besök på gårdar runt om i Finland.

Man vet att det redan på 1300-talet anlades en trädgård på Kustö slott i St Karins. Tyvärr finns det väldigt lite information om den, och av själva slottet finns bara ruinerna kvar. Från Sarvlax (numera Stor-Sarvlaks gård) är den äldsta ritningen över parken daterad på 1700-talet.

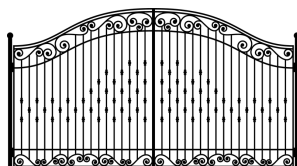
Herrgårdsparker är inte statiska, utan förändras över tid. Träd, som planteras som små, kan efter 300 hundra år helt ändra på parkens karaktär. Trädgårdsidealerna ändras också över tid, t.ex. från Paul Olssons strama linjer till mer naturliga parkområden. I många herrgårdsträdgårdar hade köksträdgården sin egen avskilda del, och hade en viktig roll för matförsörjningen. Kännetecknande för de flesta stora gårdar var en alle' upp till huset och en rundel, ofta med rosor, en staty och en fontän framför huvudingången.

Herrgårdsparkerna är ett kulturarv, men har ofta hamnat i skymundan när olika herrgårdar har presenterats. Fokus har varit på byggnaderna och deras bevarande. Gårdarna har också gått vidare på väldigt olika sätt. Det finns gårdar som fortsatt i samma släkts ägo t.ex. släkten Grotenfelts Järvikylä i Jorois, gårdar som ägs av företag eller staten, t.ex. Mannerheims Villnäs norr om Åbo, Stor-Sarvlaks i Pernå, som ägs av SLS och bebos av arvingar till släkten von Born. Så finns det också s.k. räddare, som t.ex. Björn Wahlroos, som för ett antal år sedan köpte och rustade upp Äminne gård i Halikko.

Signe Brander reste på sin tid omkring och dokumenterade parker runt om i landet. Anna Ehrnrooth drömmer om att göra en uppföljning genom att dokumentera hur det ser ut idag jämfört med de bilder som Signe Brander tagit. Bland de finaste parkerna, som har bevarats och omhändertagits, nämner Anna Ehrnrooth bl.a. Fagervik gård i Ingå. Det var också här som potatisen introducerades i Finland. Fagervik är privatägt och allmänheten har inte tillträde dit. Här finns också ett fint orangeri. Ett annat välbevarat orangeri finns på Oitbacka gård i Esbo.

Några parker, som är öppna för allmänheten:

Villnäs slott, som är i Museiverkets ägo håller öppet sommartid. Parken på *Träskända gård* är öppen för allmänheten året runt. *Svartå slottspark* håller öppet april-september. Vissa privata parker håller öppet enbart under ordnade tillställningar. Håll utkik bl.a. på hongola.com för olika events på *Hongola gård*. *Stor-Sarvlaks gård* ordnar trädgårdsdagar – nästa gång i augusti 2027.

text: Gunilla Ohls
bilder: Anna Ehrnrooth

En BOV och hans trädgård !

BOven Clas Juthas hittade sitt drömhälsö i Koijärvi. En stugby - eller en koloniträdgård - mitt i skogen. Clas köpte sin stuga år 1992 och tillbringar minst halva året där. Här är hans berättelse om stugan, trädgården och äppelträd, som han har drivit upp från frön.

Clas Juthas:

Stugan låg mitt i en tät granskog på ett stenröse fullt av ormar. När jag kom dit behövde träd fällas och nya planteras. För varje buske och planta måste en sten rullas bort och gropen fyllas! Förutom på den plats där jag hade tänkt göra en parkeringsplats. Där fanns en hög av torv, som man grävt upp ur träsket framför oss. "Tähän tulee pottumaa! sade bonden som hjälpte mig att röja. Där finns nu min lilla köksträdgård. Jag har också planterat in rosor, rhododendron och blommande buskar och bonden har jämnat två fält som blivit vilda gräsplaner, som skall klippas då och då, men annars inte är till besvär.

Vid bron i Koijärvi växte ett äppelträd. Ett stort buskigt träd med vita blommor och små gröna sura äpplen. För ca 25 år sedan plockade jag några av äpplena och planterade ut fröna på hösten i olika krukor i trädgården. På våren grodde fröna och på sommaren såg jag att de små plantorna hade bildat blad i olika färger. Jag misstänkte att jag stött på något helt speciellt! Nu har jag äppelträd med fantastiska blommor – röda, ljusröda och vita.

Äpplena är antingen små ljusgula med honungssmak eller mörkröda och syrliga. Det skulle göra mig glad om de nya äppelsorterna lever vidare och sprids till alla som är intresserade.

Jag har även namngett dem:

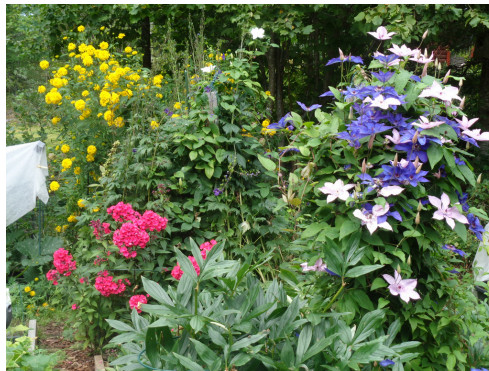
Malus Domesticus Eila – vita blommor, gula honungsäpplen
Malus Domesticus Clas – röda blommor, genomröda syrliga äpplen
Malus Domesticus Juhani – lila/ljusröda blommor, små bär

En vinter skalade sorkarna stammen på ett av äppelträden.

Följande höst såg jag att stammen inte var död utan den hade skjutit nya skott med några blad. Jag satt den i en betongkruka och tänkte att jag skulle göra en bonsai av den. Mina japanska vänner skrattade och sade "typical Finnish natural bonsai" och skakade på huvudet. Nu har jag haft min finska bonsai i krukans i över 20 år. Den har inte blommat och hararna har designat den under några vintrar men den är ganska "speciell" så den skall jag nog sköta om.

Mörka moln över skogstomten vid Koijärvi

En av flera blomrabatter, som Clas Juthas anlaggt på tomten

Köksträdgården

'Malus Domesticus Eila'

'Malus Domesticus Clas'

'Malus Domesticus Juhani'

BOVarnas sommarresa 11-14 juni

Drygt 30 BOVar deltog i årets sommarresa till Åbolands skärgård. Vid sidan av en heldagsutfärd till Själö, besökte vi frodiga, kreativa och hemtrevliga trädgårdar, samt en kombinerad vingård och konsthall. Vi åkte ända ut till Saverkeit, för att uppleva en annorlunda livsstil. Vi fyllde bussen med plantor från Korpo och Åbo. En av resans höjdpunkter blev ändå Ilola Arboretum i St Bertils.

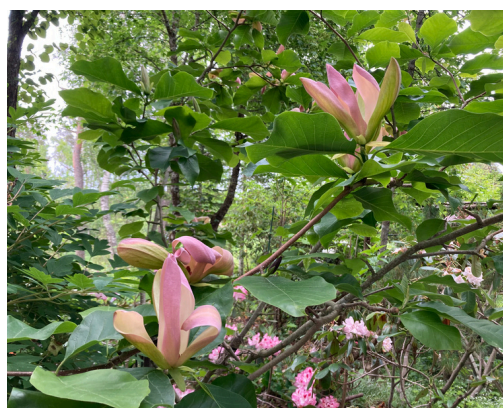
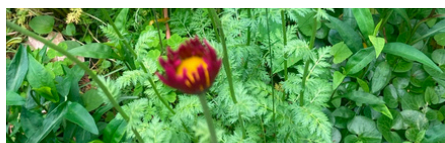
Vi inledde vår färd med en rundvandring på Ilola Arboretum, där Ari Laakso på egen hand har skapat ett fantastiskt skogslandskap fyllt med planterade barr- och lövträd, rhododendron, azaleor och andra växter. På det 15 ha stora området finns idag också ett par dammar och hela området kan beskådas längs väl underhållna gångar. I parken finns även en skulpturutställning.

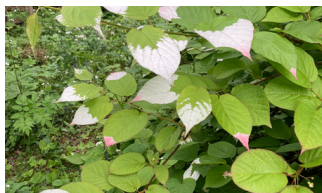
Sammanlagt har Ari Laakso planterat ut över 10 000 plantor bestående av ca 250 olika träd- och växtslag. Bara rhododendron och azaleor finns det över 3000 på området.

Ari Laakso, numera pensionerad från Salos parkavdelning, är trädgårdsmästare till utbildningen och han har sedan han ärvde stället år 1989 jobbat med att omvandla sitt skogs- och åkerområde till det fantastiska arboretum som det är idag. 5 ha återstår ännu. Ilola är väl värt ett besök för alla som rör sig i trakterna kring Salo. Ilola Arboretum deltar i evenemanget "Öppna trädgårdar" den 5 juli i år.

Från Salo gick resan vidare till Pargas där vi i Sysilax fick besöka två gamla och frodiga trädgårdar. På den första gården har Christer och Ritva Blomberg sedan år 1980, då de köpte huset, skapat olika trädgårdsrum med perenner, buskar och träd, som Christer drivit upp från frön. Bakom liderbyggnaden har de dessutom anlagt en egen rosenträdgård.

En bit bort längs Sysilaxvägen har Ulla och Esko Lehtinen sedan början av 1970-talet drivit Sysilax trädgård. Handelsträdgården är inte längre igång, men ett besök hos Ulla och Esko är som att stiga in i en sagopark. Uppvuxna träd ger skugga och här finns bl.a. pioner, akilejor, klematis och rhododendron i mängder. Parken utvidgas fortfarande hela tiden. Vid sidan av allt som frodas tillverkar Esko föremål i trä och faner och Ulla målar akvareller. Deras skaparkraft och -glädje verkar aldrig ta slut.

"I som här inträden, lemnen bakom eder allt hopp!"
Zacharias Topelius

Efter en god natts sömn startade vi med m/s Sommarskär till Sjalö. Sjalö är sin mörka historia till trots en mycket vacker ö, där många traditionella ängsblommor växer längs vägarna, t.ex. pukvete som bara finns här. Mitt på ön tronar den gamla huvudbyggnaden - den forna anstalten för kvinnor, som ansågs ha diverse mentala problem.

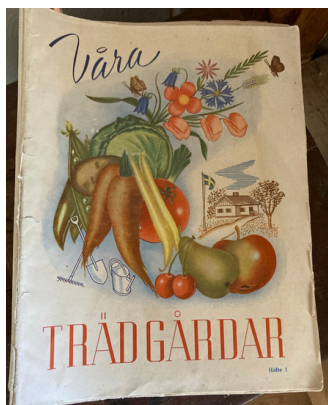
Sjalö har haft bosättning ända från medeltiden och år 1619 beordrade Gustav II Adolf att ett (spetälske) leprasjukhus skulle byggas på ön. På den s.k. Sjukholmen finns fortfarande en gammal träkyrka, där man inne i kyrkan har bevarat den avskilda del som var avsedd för leprapatienterna. Man vet att åtminstone 663 patienter har funnits och dött på ön.

När lepran var utrotad på 1700-talet började man behandla mentalpatienter på ön och på 1800-talet uppfördes det nya hospitalet. Manliga patienter flyttades så småningom till Kexholm, så fr.o.m. 1889 fungerade sjukhuset enbart för kvinnor fram till att det stängdes år 1962. Många kvinnor, med tvivelaktiga diagnoser som "epileptisk menstrual galenskap" levde i årtal isolerade på ön. På begravningsplatsen finns flera vita kors med namn på de kvinnor som dog och begravdes här.

Idag drivs verksamheten av Åbo Universitets forskningsinstitut och ön är öppen för allmänheten året runt. Både Katja Kallio och Johanna Holmström har skrivit böcker baserade på händelserna på Sjalö. En film "Kerro kaikille", som baserar sig på Katja Kallios historia om Amanda Aaltonen får biopremiär i höst.

På lördagen beger vi oss genast på morgonen mot Korpo och Houtskär. På Korpo besöker vi Holméns trädgård på ön Wattkast. Holméns trädgård startades av Monika Holméns föräldrar, och i över 30 år har Monika, som egentligen är bibliotekarie, odlat sommarblommor och kryddor i de tre växthusen vid stranden. Också den egna trädgården är ett hav av olika perenner, buskar och träd. Trädgårdens framtid är emellertid oviss, då ingen har möjlighet att ta över verksamheten. Men trädgården är öppen för allmänheten ända in i juli, och Holméns deltar också i evenemanget "Öppna trädgårdar" den 5 juli.

Från Wattkast fortsätter färden till en ännu mer avlägsen ö, nämligen Saverkeit på Houtskär. Här på gården Smiss (Smeds) bor Kristiina Rainio med sin Janne på heltid sedan år 2017. Paret lever nära naturen utan varmvatten, dusch eller innetoa. De är självförsörjande på grönsaker året om.

Kristiina köpte ursprungligen huset som ett sommarviste, men när Janne kom med i bilden bosatte sig paret här på heltid. Kristiina har länge odlat biodynamiskt och på senare år har hon även intresserat sig för permakultur. Vi får en fantastisk eftermiddag hos dem, med linssoppa, hembakt bröd och pesto på libbsticka uppdukat i storstugan. Libbsticka skall förresten enligt folktron finnas vid varje hus för att driva bort det onda. Innan avfärd serverades vi ännu kaffe med rabarberpaj. Med ett leende på läpparna lämnar vi denna harmoniska plats.

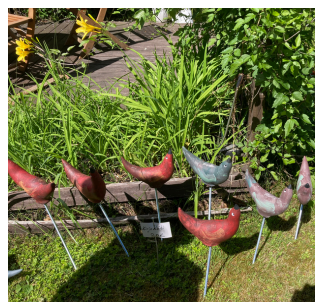

På hemvägen gör vi en avstickare hos de relativt färska vinodlarna Annika och Tuomas Haapman på Paratiisi i Nagu. Här driver paret vingården Haapman estate och ett konstgalleri. De har idag 7000 vinrankor, som skördas under en och en halv månads tid fr.o.m november.

Annika presenterade gården och vinerna och BOVarna fick smaka på en Cabernet Savignon från 2025, ett efterättsvin och ett fermenterat lakritsvin. Vingården är den första kommersiella vingården i Finland. Paret experimenterar gärna och har skapat en mycket speciell miljö. Efter vinprovningen blev det rundvandring i konstgalleriet, som också är inrymt i det enorma växthuset, där vinrankorna slingrar sig längs väggar och tak.

Under hemresan på söndagen gjorde vi ännu ett besök, denna gång hos Sonja Lindeman på Lilläng en bit utanför Pargas centrum. Sonja köpte det vackra och välskötta stället för 13 år sedan. Då visste hon ingenting om trädgård och växter, men hon har under åren kreativt förverkligat många planer och idéer. En del har lyckats, andra mindre bra. Men helheten ger en bra bild av hur man med skaparkraft och hårt arbete kan åstadkomma en fantasifull helhet. Sonja Lindeman gör även olika cementfigurer, som fanns att beskåda i trädgården. Vi bjöds på välsmakande sopplunch och kaffe och paj i den trivsamma omgivningen. Det blev en fint avslutning på en fin skärgårdsresa. Även Sonjas trädgård är öppen för allmänheten den 5.7.

Sedan shoppade vi loss på Viherlassila i Åbo innan vår utmärkta chaufför Rolle Lundström styrde bussen mot Helsingfors. Vi tackade våra reseledare Camilla Rönnblad och Andrea Åberg för den fina resan med ett blåregn till Camilla och en magnolia till Andrea. Rolle fick ett BOV-paraply.

Text och bilder: Gunilla Ohls, gruppbilden: Eva Frostell-Pyhjärvi

Kunde du hålla fingarna från årets fröpåsar ?

Ampeltomaten 'Peardrops'

'Primula clusiana'

Här är några av Emmas tips på nyheter och populära växter:

Tomater: ampeltomaten 'Peardrops' och busktomaten 'Orangeto'.

Pumpa: långpumpen 'Snake', som kan bli över 3 meter hög.

Kål: vitkålen 'Caii' som har mjukare, mera salladslika blad.

Gurka: fönstergurkan slog igenom redan 2025, i sortimentet finns ca 10 sorter, bland annat 'MiniCrisp' och 'La Diva'.

Populära ettåriga blommor är bl.a.:

Röd rosenskära 'Carmine'

Fjädevallmon 'Laurens Grape'

Kornvallmon 'Amazing Grey'

Och som redan i flera år: sommarastrar, zinnior och tagetes.

Bland perennerna nämner Emma bl.a.:

Jättevallmon, franskt

kungsljus, alpmartorn och röd solhatt.

Gäst på månadsmötet i februari: Emma Wikström

BOVarnas februarimöte fick besök av Emma Wikström, som i andra generation driver företaget Korpikangas Siemen-Frö. Egentligen kan man tala om tredje generationen för hennes morfar hade det första Korpikangasföretaget, där man sålde trädgårdsmaskiner och -tillbehör. Fröföretaget Korpikangas grundades år 1989 av Emmas mamma, som ett dotterbolag till morfaderns rörelse. Idag har Emma övertagit största delen av ansvaret för företaget.

"Det här är mitt liv", säger Emma, som är trädgårdsmästare till utbildningen och brinner för att utveckla verksamheten ännu mer. Korpikangas Frö är sedan år 2000 enbart en nätbutik, och säljer därmed så gott som allt via sin webbutik. Företaget deltar också i t.ex. Helsingfors trädgårdsmässa, vilket Emma tycker väldigt mycket om. "Där träffar jag många kunder, vilket vi ju normalt inte gör då företaget inte har en egen fysisk butik".

Växthuset och lagret finns i Porkkala i Kyrkslätt. Kunder är allt från hobbyodlare till trädgårdsföretagare och kommunernas parkavdelningar. Sortimentet är stort, med ca 2000 olika frösorter, från 6 olika länder. Bara tomatersorterna är över 150. Blomlökarna, som säljs fr.o.m. mitten av sommaren, kommer från Holland. Emma har växthus för provodling, men största delen av fröna och plantorna kommer alltså från utlandet. Företaget har tre deltidsanställda för att klara av beställningar och leverans.

Förutom fröpåsar, säljer företaget också barrotade perenner och pluggplantor samt krukplantor. Plantorna paketeras i plastbehållare, vilket gör att de klarar transporten bra. Urvalet består av allt från lättodlade växter för nybörjare till riktiga rariteter, som kräver mera. Emma vill också varje år introducera nyheter, både när det gäller blommor och grönsaker.

En nyhet för i år är att hennes man, kocken Mikko Virtanen, kommer att börja ge grönsaktips på Korpikangas sidor. Tanken är också att Korpikangas Frö börjar lägga ut videor med recept. En annan nyhet är att man kan hämta plantor från gården i en s.k. "noutobox". I januari i år tilldelades företaget nyckelflaggan, som erkänsla för sin insats för inhemskt arbete.

text: Gunilla Ohls, bilder: Emma Wikström

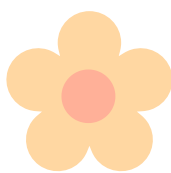

BOVar på trädgårdsmässan i Helsingfors

Vi deltog senast på Trädgårdsmässan i Helsingfors när BOVarna firade sitt jubileum år 2023. Då var vi på plats både lördag och söndag med ett kompani ivriga BOVar som gjorde reklam för vår verksamhet. Det var en inspirerande upplevelse med många nya medlemmar som resultat. I år beslöt styrelsen att det skulle vara på tiden att igen visa upp oss i Böle. Mässavgifterna är skyhöga, så en förening som vi har inte resurser att själv reservera ett bord men Trädgårdsförbundet hade vänligen lovat oss ett hörn av sina utrymmen på söndagen. En till antalet anspråkslösa trupp BOVar fick sålunda under en hälften kortare tid sprida glädjebudskapet om föreningens verksamhet.

Då vi anlant till mässcentret på söndagsmorgonen med våra jubileumsböcker, mössor, paraplyer, flyers, kalendrar och annan rekvisita så kunde vi konstatera att vårt hörn var ansevärt mindre än vi förväntat oss. Liten panik uppstod men utställarna på våra båda sidor visade en anmärkningsvärd trädgårdsanda och gav oss tilläggsutrymme så att vi kunde spänna upp ett paraply och ställa fram vårt BOV material så att det såg trevligt ut. Efter morgonens skrämselhicka förlöpte dagen fint med många trevliga möten som resulterade i fem nya medlemmar. Glada och nöjda kunde vi på kvällen packa ihop vårt material och konstatera att världen omkring oss nu igen hade berikats med tilläggskunskap om vår förening. För allt detta vill jag framföra ett stort tack till Eva, Pippe, Rosie och Camilla som åstadkom en lyckad dag.

Text: Eva-Maria Anderzén, bilder: Gunilla Ohls

Till vänster:
Eva och Eva-Maria värvar
flitigt nya medlemmar på
mässan

Till höger:
Vi samsas med våra
broschyrer och prylar med
bl.a. Finska Pionsällskapet

BOVar på Överby trädgårdsmarknad

Det gröna BOV-paraplyet syntes bra i vimlet

På pingstlördagen den 23 maj arrangerades den traditionella trädgårdsmarknaden i Margreterbergsparken på Överby. BOVarna var som vanligt på plats med tält och välfyllda bord. Sju medlemmar hade lastat sina bilar fulla med allehanda plantor och gjorde att föreningens stånd igen blev ett dragplåster för intresserade köpare.

Varje år får vi höra besökare berätta om tidigare lyckade köp gjorda hos oss, det är ju glädjande och sporrar till att igen nästa år så nytt material eller gräva upp och dela sina plantor inför marknaden.

Vädret var vackert och marknaden blev mycket välbesökt – arrangörerna uppskattade att besökarantalet uppgick till ca 4000 personer. Föreningens snabblotteri med plantor som vinster var också uppskattat, och några nya medlemmar skrev in sig i föreningen under dagen – välkomna skall ni vara.

Tack till alla medlemmar som bidrog med plant- eller lottförsäljning, men också som köpare !

text och bilder: Gunilla Westman

Camilla Rönnblad vid BOVarnas stånd

BOVarnas program hösten 2026

Månadsmötena hålls i Brages festsal, Kaserngatan 28 i Helsingfors.

Biblioteket öppnar kl. 18.00 och då börjar även tesserveringen.

Kvällens mötesförhandlingar och föredrag börjar kl. 18.30.

100-års historiken, som alla medlemmar skall få, finns fortsättningsvis att avhämta på mötena.

Höstens månadsmöten:

16.9 Paula Kiuru : " Rhododendron som trivs i zon II" (*Föredraget hålls på finska*)

21.10 CiaMariaDahlias : "Vår resa med blommor"

18.11 Runa-Linn Silander : "Tomatmångfald på Tallbacka gård"

Höstmöte

9.12 Julfest!

Närmare information om sensommarutfärden till Mustila den 22.8. finns på sid. 5

Information om månadsmötena och annat finns även på BOVarnas hemsida

www.blomsterodlingensvanner.org

Följ också gärna föreningens verksamhet på Facebook

www.facebook.com/blomsterodlingensvanner

Blomsterodlingens
Vänner i Finland rf